

רַבְּנוּ נַחֲמֵן

מִבֶּר סֵלֶב

אֵדֶר לֵי

טוב להגיד ולשיר

נִּנְחַמְנַחֲמֵן מֵאֲוֵמֵן

לזכות לכל הישועות

רבנו נחמן מברסלב פירושים על פרשת "אחרי"

בקרבתם לפני ה'

(ויקרא ט"ז, א')

יש כלים נפלאים הרבה שנעשים באמנות נפלא, והכל על-ידי חכמת כח המושך וכח המכריח, ומי שבקי באמנות זה איך לבנו יחד שני הכחות הנ"ל במזג הצריך, אזי נעשים על-ידי-זה כלים נפלאים שעושים פעולות נפלאות. וכמו-כן בכל אדם יש בחינת כח המושך, שהוא הנפש, וכח המכריח שהוא הגוף; וכשתאזות הגוף או שאר מניעות, שהם מבחינת כח המכריח, מתגברין ביותר עד שמרחיקין את האדם מקדשת נפשו בשרשה, זה בחינת מיתה ממש, רחמנא לצלן; אך בששני בחות הנ"ל מתנהגים במשקל הראוי, עד שתמיד הכח המושך מתגבר על הכח המכריח, אך באופן שלא לבטלו לגמרי, כי זה בחינת "בקרבתם לפני ה' וימתו", ועל זה הזהירו את ישראל ביותר בשעת מתן תורה: "פן יחרסו לעלות" וכו', כי העבודה צריך להיות בבחינת "והחיות רצוא ושוב", ואז אדרבא, זה עקר החיים, שהוא בחינת חבור גוף ונפש, ודיקא על-ידי חבור שני כחות אלו ביחד נעשים תקונים נפלאים בכל העולמות על ידי האדם הפעל-בחירה המהפך משני הכחות אלו ביחד. וזה בחינת אכילת ערב-יום-כפור ותענית יום-כפור, בחינת תקון שני הכחות הנ"ל ועל-כן גם ביום-כפור, שנגננם הכהן-גדול לפני ולפנים, ששם עקר קדשת שרש כח המושך, אך אף-על-פי-כן היה משנה ומחליף כמה פעמים מבגדי זהב לבגדי לבן וכו', כדי שלא יגביר גם כח המושך ביותר מדי. ואז בשמתנהגין שני הכחות הנ"ל בתקונן, אזי יכול לזכות על-ידי תשובה שיתחבכו העונות הנמשכין מבח המכריח לזכיות, שזה בחינת סליחת העונות של יום-כפור, כי דיקא גם על-ידי כח המכריח נגמר האמנות הנפלא של כל התקונים פשוטין לתקון בשלמות עין פנים. (לקוטי הלכות – הלכות יום טוב ה' – אותיות א' ד' ה' לפי אוצר היראה – אלול, ראש השנה... , אות ס"ד)

יום-הכפורים שאז הוא תקון הברית (כי בו נמול אברהם אבינו) וכל העבודות של הקרבנות כלם בשביל זה, דהיינו להכניע רוח הבהמיות שהוא פגם הברית (כמו שכתוב בזהר הקדוש: אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וכו', עין שם). וגם שיהיה נשוי, כמו שכתוב שם: וכפר בעדו ובעד ביתו אז הוא ראוי לכנס אל הקדש פנימה לזכות לדעת גדול להמשיך משם לבגונת מחילה וסליחה. וזה שכתוב: "בזאת יבא אהרן", הינו בחינת תקון הברית, שהוא בחינת זאת בריתי אשר תשמרו, וכמו-בא. ועל-כן אנו קורין ביום הכפורים כל פרשת עריות, כי אז הוא בחינת תקון הברית. (לקוטי הלכות – הלכות יום הכיפורים א', אות ב')

בזאת יבא אהרן אל הקודש

(ויקרא ט"ז, ג')

כי כל העבודה של יום הכפורים, שעל-ידי זה השם יתברך מוחל עונות ישראל בכל שנה, הוא על-ידי בחינת האמת הזך של השם יתברך בעצמו שאי אפשר להשיגו כי אם גדולי מבחרי הצדיקים כל אחד לפי בחינתו, כי על-ידי האמת הפשוט אין תקנה להחוטא, כמו שאמרו רבותינו ו"ל: שאלו לחכמה וכו'. ואמרה: הנפש החוטאת היא תמות וכו'. וזהו בחינת האמת של המלאכים שקטרגו על בריאת האדם, כי לפי האמת שלהם אין תקנה להחוטא והם ראו שהאדם יחטא נגדו יתברך על-כן קטרגו על בריאתו. ובאמת לפי הדעת הפשוט כד נוסח האמת, אבל לא ידעו עצם רחמנותו יתברך, שזה עצם האמת שאי אפשר להשיג, ומשם נמשך הסליחה לעונות ישראל ביום הכפורים. אבל לאו כל אדם יכול לכנס לקדשת האמת הזו, ואפלו הכהן הגדול הזהר בכל יבא בכל עת אל הקדש כי אם בזאת וכו'; ביום הכפורים, כי לאמת כזה שהוא בחינת קדשת קדש קדשים לפני ולפנים, אי אפשר לכנס כי אם ביום הכפורים על-ידי סדר העבודה שצוה השם יתברך ואז יוכל להמשיך סליחת עונות שנמשך מבחינת עצם אמתת רחמיו יתברך, בחינת ורב חסד ואמת. (לקוטי הלכות – הלכות ריבית ה' – אות מ"א)

ואל יבא בכל עת אל הקדש

(ויקרא ט"ז, ב')

וזה שהזהר אהרן אחרי מות בגיו לכל יבא בכל עת אל הקדש, שלא יכנס לפניו כי אם על-ידי עבודות

בזאת יבא אהרן אל הקדש

(ויקרא ט"ו, ג')

"זאת" כנ"ל, בחינת בזאת אני בוטח (תהלים כז), 'בזאת' דיקא, הינו בהאמונה כנ"ל. והנביא כשראה ארץ הגלות לא היה לו תקנה לצאת משם כי אם על ידי האמונה שנקראת "זאת", כמו שכתוב: "זאת אשיב אל-לבי על-בן אוהיל" וכו', כמבאר בתקונים שם. כי הנביא ראה שבסוף הגלות בעקבא דמשיחא יתגבר הפעל דב'ר והספרא אחרא ביותר ויהיה קשה להאדם לנצחו, על-בן אמר שאין תקנה לצאת מהגלות כי אם על-ידי בחינה זאת שהיא האמונה הקדושה, שמי שיהיה חזק בהאמונה, בודאי יזכה לנצח המלחמה ויצא מן הגלות בודאי. ועין שם בתקונים שהאר"ך בענין בחינה של זאת, שיעקב מסר זאת לבניו וכן משה וכו' וכו'. והכלל, שבחינת 'זאת' הנזכר שם בתקונים הוא בחינת האמונה הקדושה שהיא עקר ויסוד כל התורה בלה, ורק על-ידיה יכולין לכנס לשערי הקדשה ולנצח כל המלחמות שיש להאדם בעבודת ה' יתברך. (לקוטי הלכות - הלכות גילוח ג' - אות ח')

על שני השעירים גורלות

(ויקרא ט"ו, ח')

לפעמים מתגברין העוונות כל כך עד שאי אפשר בשום אופן לתת עצה בנפשו, כי עצתו חלוקה מאד, וכמו שצ"עק דוד עד אנה אשית עצות בנפשי, ואז זהו בעצמו עקר העצה, לצעק להשם יתברך עד אנה אשית עצות בנפשי, ולהשליך כל יתבו על השם יתברך ולסמוך עליו יתברך לבד. וזה כמו בחינת גורל שמשליך עצתו על השם יתברך כפי מה שיצא גורלו מהשם יתברך בבחינת אתה תומיך גורלי. ובתיב בתיק יטל את הגורל ומה' כל משפטו. וזה בחינת הגורל של יום פפור שמחמת רבוי עונות של כל השנה שהיו צריכים להתנדות אז על השעיר לעזאזל מחמת זה היה קשה לברר האמת איזה לה' ואיזה לעזאזל כי אם על ידי הגורל, ועל ידי דיקא נתברר העצה אמתית. (לקוטי הלכות - הלכות תענית ד' - אות כ"ג לפי אוצר היראה - עצה - ט"ו)

ונתן אהרן ...

גורל אחד לה' וגורל

(ויקרא ט"ו, ח')

עלמא דאתי הוא כלו טוב כולא אחד ואין שם שום רע כלל. ולמטה משם מתפרדין לשני גורלות, גורל אחד לה' וגורל אחד וכו', שזה בחינת כח הבחירה שיש כח ביד כל אחד לבחר לעצמו גורלו וחלקו. על-בן צריכין לשמר מאד את הזכרון שהוא לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי, כי למטה בבחינת הימים בחינת עולם הזה קשה מאד וכבר

אנשים פשוטים וקטני הערך, בודאי אי אפשר להם להשיג השגת אלקות, ועקר חיותם ותקונתם לזכות לתכלית הנצחי, לתכלית האמתית הוא רק על-ידי אמונה. ואפלו מי שיש לו שכל גדול והוא חריף ולמדן גדול בתורה, בחריפות ובקיאיות בש"ס ופוסקים, ואפלו אם יש לו יד בחכמת הקבלה, בספרי הזוהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל, כל זמן שלא זכך עצמו מזהמת הנחש ולא שבר עדין לגמרי תאות גופו וחמרו, ויש לו עדין איזה אחיזה ושמיץ דבר מתאות הגוף והכלי עולם הזה, בודאי עדין אין שכלו שלם ואסור לו לכנס בחכמת השגת אלקותו יתברך כלל, כי יוכל להכשל מאד ולפל חס ושלום רחמנא לצלן, וצריך להתחזק רק באמונה ולהשליך שכלו לגמרי, ולסמוך על אבותינו הקדושים ועל הצדיקים האמתיים אשר כפו את יצרם ושברו את החמר לגמרי, כי רק הם זכו להשגת אלקותו יתברך בתכלית השלמות. ואפלו צדיקים כאלו שטהרו וקדשו עצמן מזהמת הנחש לגמרי ושברו כל התאוות ובטלו את הגוף והחמר לגמרי, גם הם היה עקר התחזקות שלהם רק על-ידי האמונה הקדושה, כמוכך בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות, כי אי אפשר להשיג שום השגה ולדעת שום ידיעה בהתנוצצות אלקותו יתברך כי אם על-ידי האמונה הקדושה אשר היא השער שדרך שם נכנסין לכל הקדשות לכל ההשגות ולכל הידיעות הקדושות, בבחינת בזאת יבא אהרן אל הקדש. 'זאת' היא בחינת מלכות כידוע, בחינת אמונה שהיא יסוד כל התורה, כמו שכתוב: "כל מצותיך אמונה". בחינת זאת התורה והעדות והחקים והמשפטים וכו', 'זאת' דיקא כנ"ל. וזה שהאר"ך בתקונים ובאר היטב דלית רשו לנביא וחזקה לאעלא לקדשא בר מנה וכו':

כי אי אפשר להתקרב ולכנס לשום קדשה לשום השגה ולשום ידיעה מה' יתברך, כי אם על-ידי האמונה הקדושה, וכל המלחמות וכל הנסיונות שיש להאדם בעבודת ה' יתברך, אי אפשר לנצח שום מלחמה ולעמד בנסיון כי אם על-ידי האמונה הקדושה, כמו שכתוב שם בתקונים: ודוד כד הוה עאל בקרבא לא איתרחיץ אלא בה, כמו שכתוב: "אם תחנה עלי מחנה וכו' אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח", הינו שעקר בטחונו ותקונו היה באמונה שנקראת "זאת" כנ"ל. דהינו שהיה יודע שהוא חזק בהאמונה בה' יתברך, ועל-בן הוא חזק שבודאי יעמד נגד כל המחנות והמלחמות של היצר הרע והספרא אחרא, כי בודאי יוכל לנצחם ולשברם מאחר שיש לו אמונה חזקה בה' יתברך שנקרא

אפשר לברר האמת הנה כי אם על-ידי הגורל שיוצא מאת השם יתברך בעצמו. (לקוטי הלכות – הלכות ריבית ה', אות מ"ב)

וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש

(ויקרא ט"ז, י"ז)

ואמרו רבותינו ז"ל (ירושלמי יומא פ"ק א הלכה ה) וכל אדם העליון וכו'. והבן היטב להיכן נכנס הבחן גדול. וכל זה כדי לכפר על כל החטאים, כדי לתקן אותם שנפלו לעמקי הקלפות. והצדיק האמת הוא גדול יותר אפלו מן הבחן גדול שנכנס לפני ולפנים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוטה ד) יקרה היא מפנינים, מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים. כי יש עברות שגם הבחן גדול אינו יכול לכפר עליהם ביום הכפורים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא פו.) שיש עברות שיום הכפורים תולה ומיתה מכפרת. אבל התלמיד חכם האמת יכול לכנס עוד לפנים יותר ויותר, ולהמשיך כפרה ותקון גם להם. וזה (משלי טז) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה. הינו שיש עונות שגורמים 'חמת מלך' חס ושלום, עד שאין מועיל להם אפלו הכפרה של הבחן גדול ביום הכפורים, כי אם 'מלאכי מות' שאין נגמר כפרתו עד המיתה, בחינת יום הכפורים תולה ומיתה מכפרת. אבל 'ואיש חכם יכפרנה', כי החכם האמת שהוא בחינת הצדיקים אמתיים יכולים לתקן הכל אם יזכה להאמין בהם באמת. (ליקוטי הלכות – הלכות קריאת שמע ד' – אות י"ג)

ולבש את בגדיו

(ויקרא ט"ז, כ"ד)

באמת קשה מאד להתחיל ללחם מלחמת השם, לברר הניצוצות הקדושים מעמקי הקלפות, עד שירגיש תחלה איזה התנוצצות והארה מניעימת הקדשה ונעימת עבודת השם, ויתחיל לעלות מדרגא לדרגא בעבודת השם. וכן אי אפשר לעלות מעלה מעלה מדרגא לדרגא, עד שיברר הקדשה מהקלפות ויתקן תחלה מה שפגם. ובאמת אין יודעין מהיכן להתחלה, ועל-כן צריכין חכמה גדולה לזה, לדלג מענין לענין פעם בחינת עבודה זאת, ופעם בחינת עבודה זאת. וזה מובן היטב למשכיל בענין סדר המערכה שסדר אביו, שמבאר שם כמה עבודות שלא נעשו כסדר, לגמר עבודה אחת כסדר ואחר-כך נעסקו בשניה, רק תחלה ערכו מערכה גדולה, ולא סדרו עליה גם השני גזרי עצים עד שערכו תחלה מערכה שניה של קמרת, וכן יש שם שנויים רבים ונפלאים: פעם עוסק בעבודת חוץ,

על האדם לבחר בגורל הטוב, מחמת ששני הדרכים נתונים לפניו, וגם אפשר לטעות לפעמים חסו'שלום להמיר טוב ברע ורע בטוב. אבל כשמדבק מחשבותיו בעלמא דאתי ששם בלו טוב, גורל אחד בלו לה' אזי בודאי לא תמעד אשוריו, כי משם יוכל להמשיך דרך הטוב שילך בה בעולם הזה, ויוכל לבחר לו דרך החיים והטוב אפלו בתוך הימים בעולם הזה, על-ידי שמחשבתו דבוקה תמיד בעלמא דאתי שמשם יוצאים כל הדרכים הנ"ל. וכל זה זוכין על-ידי עסק התורה שעל ידה ממשיכין החיים לתוך הימים והמדות, דהינו שממשיכין החיים ממקור החיים מעלמא דאתי, לתוך הימים והמדות לזכות לגורל הטוב גם בעולם הזה כנ"ל.

וזה בחינת ונתן אהרן על שני השעירים גורלות וכו', כי כדי להמשיך גורל של שם בימין וגורל של שמאל בשמאל, על-כן הצריך להגביה ולנשא שני הגורלות שהם ימין ושמאל שניהם לה' ששם בשרשם בלו טוב, ואזי יוכל להמשיך משם כרצונו לתן לכל אחד חלקו וגורלו בראוי, ולא יחליף ולא ימיר חס ושלום, שיהיה חס ושלום של שם בשמאל שזה היה בשלא היה הבחן הגדול הגון ולא היה יכול לאדבקא מחשבתו בעלמא דאתי. (לקוטי הלכות – הלכות פורים א', אות ב' לפי אוצר היראה – תלמוד תורה וקריאת התורה, אות מ"ד)

ונתן אהרן ...

גורל אחד לה'

(ויקרא ט"ז, ח')

עקר תקון העונות הוא על-ידי הצדיק שהוא בחינת כהן גדול שיכול לכנס לתחלת הבריאה ולהמתיק ולבטל אחיזה הדקה מן הדקה של השקר שנאחזו שם, שזהו בחינת העבודה של גדולי הצדיקים, ומשם סליחת העונות של יום הכפורים שהיה צריך הכהן הגדול לעלות לבחינת תחלת הבריאה ששם אי אפשר להכיר אחיות השקר. וזהו בחינת שני השעירים שהיו שוין במראיהם ובקומתם וכו', ואף-על-פי-כן היו צריכים לברר ביניהם ולהעלות אחד לה' ואחד לעזאזל. ועל-כן היה מקרה להעלות אותם למעלה מאד, לבחינת תחלת הבריאה הנ"ל ולהפיל גורל עליהם, כי אי אפשר לברר שם האמת מאחיות השקר כי אם על-ידי השם יתברך בעצמו שהוא בחינת הגורל שיוצא מאת השם יתברך בעצמו איזה לה' ואיזה לעזאזל, כי הגורל מברר אותם, ועל-ידי זה דיקא נמתק ונתבטל אחיות השקר בתחלת שרשו ועל-ידי זה נמתק עונות ישראל שנמשכין על-ידי השקר שעקר אחיותו בתחלת יציאת הבריאה מפתח אל הפעל ששם אי

לעוב הַרְדָּה רָשָׁע וְכוּ', וְכֵן: יְהִי רְצוֹן שְׁלֵא אֲחַטָּא עוֹד וְכוּ', וְכֵן הַרְבֵּה. וְזֶה בְּחִינַת (וַיִּקְרָא ט"ז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם וְכוּ', שְׁעַקֵּר הַכַּפָּרָה בְּחִינַת 'כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם' הוּא שְׁנִזְבָּה עַל-יְדֵי זֶה לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי ה' תִּטְהַרוּ. הֵינּוּ שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ יִטְהַר אוֹתָנוּ לְהִבָּא מִכָּל חַטָּאתֵינוּ, שְׂיִמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ הַרְדָּה הַתְּשׁוּבָה הַנְּגִ'ל לְטַהַר עֲצָמֵנוּ מִכָּל חַטָּאתֵינוּ מֵעַתָּה, שְׁלֵא נִחַטָּא עוֹד בְּנְגִ'ל, וְזֶה זֹכֵיךְ כָּל הַחֲפָצִים בְּאַמַּת בְּכַח הַצַּדִּיק הַאֲמֵת, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת הָעֲבוּדָה שֶׁל יוֹם כְּפוּר שְׁעַל-יְדֵי זֶה מִמְשִׁיךְ בְּקִיאוֹת לִילְךָ בְּדַרְדָּר הַתְּשׁוּבָה בְּכָל הַשָּׁנָה תְּמִידָה. (לְקוּטֵי הַלְכוֹת - הַלְכוֹת שַׁבַּת ו' - אוֹת נ"ג)

וְכִסְפוֹ בְּעֶפֶר (וַיִּקְרָא י"ז, י"ג)

וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לִתֵּן עֶפֶר מִלְמַעְלָה וְעֶפֶר מִלְמַטָּה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (וַיִּקְרָא יז): "וְכִסְפוֹ בְּעֶפֶר". וְלָמְדוּ שֶׁיְהִיָּה מִכְסֵּה בְּתוֹךְ עֶפֶר מִלְמַטָּה וּמִלְמַעְלָה, זֶה בְּחִינַת קְבוּרָה, שֶׁהוּא גַם-כֵּן בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַנַּפְשׁ וְלַהֲעֵלוֹתָהּ וּלְכַלּוֹת הַזְּהָמָא, לְהַכְנִיעַ הָרַע הַנִּצְחָזוּ בּוֹ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (קִהְלֹת יב): וַיֵּשֶׁב הָעֶפֶר עַל הָאָרֶץ כִּשְׁהִיָּה וְהַרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹקִים וְכוּ'. וְעַקֵּר הַקְּבוּרָה הוּא בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַבְּרִית בְּבְחִינַת כְּסוּי 'לְכַסּוֹת בְּשַׁר עֲרוּהָ, כִּי עַל-יְדֵי פָנִים הַבְּרִית עַקֵּר אֲחִיזְתָּם בּוֹ וּמִשָּׁם בָּאִין כָּל הַחֲרָפוֹת וּבוֹשׁוֹת (כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי רַבִּנוּ) בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית לר): כִּי חֲרָפָה הִיא לָנוּ. עַל-כֵּן צָרִיךְ תְּכַף לְכַסּוֹת עַל חֲרָפְתּוֹ, לְקַבְּרוֹ תְּכַף, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים כ"א): "כִּי קְבוּרַתְךָ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי קָלַלְתָּ אֱלֹהִים תְּלוּי". 'קָלַלְתָּ' לְשׁוֹן בְּזִיוֹן וְחֲרָפָה, כְּמוֹ שְׁפָרֵשׁ רַש"י, הֵינּוּ שְׁצָרִיךְ לְקַבְּרוֹ תְּכַף, כְּדֵי לְכַסּוֹת הַחֲרָפָה הַמְכַסֶּה עַל הַנַּפְשׁ עַל-יְדֵי פָנִים הַבְּרִית בְּנְגִ'ל. כִּי גַם הַתְּחִלַּת הַגְּזֵרָה שֶׁל מִיתָה וְקְבוּרָה בָּא עַל-יְדֵי פָנִים הַבְּרִית, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ג): "כִּי עָפַר אֶתָּה וְאֵל עֶפֶר תָּשׁוּב", שְׁזֵה נִגְזַר עַל חַטָּא אָדָם הַרְאֵשׁוֹן שְׁפָנִים בְּבְרִית, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲרִין לח): אָדָם הַרְאֵשׁוֹן מִשׁוּךְ בְּעַרְלָתוֹ הֵיָה. כִּי עַל-יְדֵי זֶה צָרִיכִין דּוֹקָא לְקְבוּרָה כְּדֵי לְכַסּוֹת וְכוּ', וְהִיא טוֹבָה גְּדוּלָה וְתְקוּן גְּדוּלָה לְכַלּוֹת הַזְּהָמָא וְלַהֲעֵלוֹת הַנַּפְשׁ. וְזֶה שְׁמָצִינוּ בְּשֵׁם וַיִּפֹּת, שְׁבִשְׁבִיל שְׁכַסּוֹ עֲרוֹת אֲבִיהֶם בְּחִינַת תְּקוּן הַבְּרִית, עַל-כֵּן זָכוּ בְּגִיחֵם לְקְבוּרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְכַסּוֹת וְכוּ'.

וְזֵהוּ בְּחִינַת כְּסוּי דָם בְּעֶפֶר, דִּהֵינּוּ בְּתוֹךְ עֶפֶר מִלְמַטָּה וּמִלְמַעְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן פָּנִים הַבְּרִית בְּנְגִ'ל, שְׁמִשָּׁם בָּאִים הַנַּפְשׁוֹת הַעֲשׂוֹקוֹת שְׁיָרְדוּ לְשָׁם אֶל תוֹךְ הַחַי שְׁנִשְׁחַט, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ כְּסוּי בְּחִינַת קְבוּרָה בְּנְגִ'ל - לְכַסּוֹת עַל חֲרָפַת הַנַּפְשׁ וּלְתַקְּנוֹ וְלַהֲעֵלוֹתוֹ וּלְכַלּוֹת הַזְּהָמָא עַל-יְדֵי זֶה.

וְקִדְּם שְׁגוּמְרָה חוּזֵר לְעֲבוּדַת פָּנִים, וְכְמוֹכָא בְּפָנִים; וְכָל זֶה הוּא מַחְמַת שְׁצָרִיכִין לְדַלֵּג בְּחֻמְרָה מֵעֲבוּדָה לְעֲבוּדָה, מֵעֲבוּדַת חוּזֵן לְעֲבוּדַת פָּנִים וּמֵעֲבוּדַת פָּנִים לְעֲבוּדַת חוּזֵן. וְמִי לָנוּ גְּדוּלָה מֵעֲבוּדַת הַבְּהֵן גְּדוּלָה בַּיּוֹם-כְּפוּר שֶׁהִיָּה מְשֻׁנָּה גַם-כֵּן בְּכָל פַּעַם מִחוּזֵן לְפָנִים וּמִפָּנִים לְחוּזֵן. וּמַחְמַת שֶׁהַמְלַחְמָה תּוֹקָה בְּכָל פַּעַם, וְצָרִיכָה הָעֲבוּדָה לְהִיּוֹת בְּחֻמְרָה גְּדוּלָה, וּבְכָל עֲבוּדָה וְעֲבוּדָה מִתְנַבֵּר מִחֲדָשׁ הַסְּמִרָא-אֲחֵרָא וְהַקְּלָפוֹת, עַל-כֵּן רַבִּים נִכְשְׁלוּ וְנִפְלוּ וְלֹא יָכְלוּ לַעֲמֹד בְּמַלְחָמָה. וּמִזֶּה בָּא חֲרָבֵן בֵּית רַאשׁוֹן וְשֵׁנִי וְכָל מַה שְׁעֵבֵר עַל יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן עַקֵּר הַנְּחֻמָּה עֵתָה הִיא הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: מִיּוֹם שְׁחָרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, אִין לוֹ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֵלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְכָה, כִּי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה הִיא כְּלוּלָה מִכָּל בְּחִינּוֹת הָעֲבוּדוֹת הַקְדוּשׁוֹת שְׁבְּעוֹלָם, וְכִשְׁעוֹסְקִין בְּתוֹרָה בְּאַמַּת, הוּא פְּאֵלוֹ עוֹסֵק בְּכָל הָעֲבוּדוֹת פָּנִים וְעֲבוּדוֹת חוּזֵן, וְאִין צָרִיכִין שֵׁם בְּעַסֵּק הַתּוֹרָה לְכוּן הַסֵּדֵר וְלְדַלֵּג מֵעֲבוּדָה לְעֲבוּדָה בְּנְגִ'ל, כִּי הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִהַכֵּל, וְעַל-יְדֵי עַסֵּק הַתּוֹרָה לְבַד נַעֲשׂוּ כָּל הַתְּקוּנִים מִמִּילָא בְּשִׁלְמוֹת, כָּל אֶחָד עַל מְקוּמוֹ וּמְכוּנוֹ. וְעַל-כֵּן בְּאַמַּת אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים" מִבְּהֵן גְּדוּלָה שְׁנִכְנַס לְפָנֵי וְלְפָנִים, כִּי עַסֵּק הַתּוֹרָה בְּאַמַּת הוּא עוֹלָה עַל כָּל הָעֲבוּדוֹת הַקְדוּשׁוֹת, אֲפֵלוֹ עַל עֲבוּדוֹת הַבְּהֵן גְּדוּלָה בַּיּוֹם-כְּפוּר, וְנִכְנַס לְפָנִים יוֹתֵר מִבְּחִינַת לְפָנֵי וְלְפָנִים, בְּבְחִינַת "יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים", כִּי הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִכָּל הַתְּקוּנִים וְנִתְתַּקֵּן הַכֵּל בִּיחֵד, וְגַם מַה שְׁצָרִיכִין אִיזָה סֵדֵר בְּעֲבוּדָתוֹ, תוֹדִיעַ לָהֶם הַתּוֹרָה וְתוֹרָה אוֹתָם סֵדֵר הָעֲבוּדָה כְּרֵאוּי, כִּי בְּשִׁבִיל זֶה נִקְרָאת 'תּוֹרָה', כִּי הִיא מוֹרָה הַרְדָּה לְשָׁבִים, לְכָל אָדָם שְׁבְּעוֹלָם, בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא. וְעַל-כֵּן עַקֵּר נְחֻמְתָּנוּ הוּא הַתּוֹרָה, בְּחִינַת אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְכָה, שְׁזֵה בְּחִינַת הָאֲרַבַּע אַמּוֹת שִׁישׁ לְכָל אָדָם בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. (לְקוּטֵי הַלְכוֹת - הַלְכוֹת חֲלוּקַת שׁוֹתֵפִים ה' - אוֹתִיּוֹת י"א י"ב לְפִי אוֹצֵר הִירָאָה - יִרְאָה וְעֲבוּדָה, קכ"ו)

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם

(וַיִּקְרָא ט"ז, ל')

כָּל הַתְּפִלוֹת וְהַתְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת וְהַסְּלִיחוֹת שִׁישְׂרָאֵל מִרְבִּין לְבַקֵּשׁ מַחִילָה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה בְּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה וּבְפָרֵט בַּיּוֹם כְּפוּר, אִין הַפְּנִיָּה לְהַתְּפַלֵּל וּלְבַקֵּשׁ עַל הָעֵבֶר לְבַד, רַק שְׁצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים בְּיוֹתֵר שְׁיַעֲזְרוּ ה' יִתְבַּרְךָ מֵעַתָּה לְדַרְדָּר הַתְּשׁוּבָה שְׁלֵא יִחַטָּא עוֹד וְלֹא יִפֹּל מִשׁוּם דְּבַר, רַק יִזְכֶּה לְבְּחִינַת דַּרְדָּר הַתְּשׁוּבָה בְּאַמַּת. וְעַל-כֵּן מִבְּקָשִׁין: וְתֵן בְּלִבְנוּ

ועל־כן אין טעון כסוי כי אם תיה ועוף, כי שם נאחזים ונצודים ביותר נפשות העשוקות, בבחינת (ויקרא יז): ציד תיה או עוף, כי הם נצודים תמיד, מחמת שהחיות שבהם היא בבחינת צידה, כמו שכתוב (קהלת ט): "כצפרים האחוות בפח וכדגים שנאחזים במצודה", שזה קאי על נפשות העשוקות (כמו שכתב רבנו במקום אחר בסימן לו). על־כן צריך לתקן דם הנפש שלהם על־ידי כסוי. (לקוטי הלכות – הלכות שחיטה ב' – אותיות ט' י')

וכסהו בעפר

(ויקרא י"ז, י"ג)

וזה בחינת כסוי דם בעפר זה בחינת שפלות, בחינת (בראשית יח): ואנכי עפר ואפר, שאמר אברהם אבינו, שהוא בחינת שפלות שעל־ידי זה זכו ישראל ל'עפר כסוי', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוטה יז), כי עקר תקון הנפש על־ידי שפלות. (לקוטי הלכות – הלכות שחיטה ג' – אות ד')

כמעשה ארץ מצרים

(ויקרא י"ח, ג)

וזה שמוהיר הכתוב: "כמעשה ארץ מצרים וכו' לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו". חקתיהם הם אמונות כוזביות שאין בהם טעם, תזהרו ותשמרו מלכת בהם. וזה תלוי על־ידי שתהיו נזהרין מלעשות כמעשה מצרים וכמעשה ארץ כנען וכו', הינו שלא תהיו פרוכים אחר תאוותיהם. ועקר הוא תאונת גאוף, ולא די שהיו משקעים בתאוה זאת ביותר, אף גם עשו להם חקות ואמונות כוזביות שהיו שיכים לזה, שעל־ידי זה היו חזקים יותר בתאוותיהם עד שהיו יכולים למלאות תאוותיהם ולא יהיה להם בזיון מזה. והפסוק מזהיר לישראל שלא יטעו עצמן בזה חס ושלום, כי זה תלוי בזה כפי מה שנהנה ממעשה מצרים וכו', בן הוא רחוק מחקותיהם ומאמונות כוזביות שלהם. וכן להפך, כפי מה שמרחק עצמו מחקותיהם ואמונותיהם הכוזביות, בן הוא רחוק מתאוותיהם. ועל־כן אסרה תורה ללכת בחקותיהם, כגון מנהגיהם ודרכיהם אף־על־פי שאין בהם שום אסור ולא עבודה זרה, רק מאחר שהעבויים עשו להם חק זה, בודאי הוא שיף לתאוותיהם, כי חקותיהם נמשך מאמונות כוזביות שלהם, על־כן אסור לישראל באסור חמור. וזהו: את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם וכו' אשר יעשה אתם האדם וחי בהם וכו'. כי משפטים וחקות הם בחינת אמת ואמונה, כי משפטים הם מה שאפשר להבין בהם טעם שהוא בחינת דעת, בחינת אמת, וחקות הם דברים שאין בהם שום טעם, שזהו

בחינת אמונה. והכתוב מזהיר אותנו ללכת רק בהמשפטים וחקות שצוה אותנו, שהם עקר האמת הנדב והאמונה הישרה האמתית, שעל־ידם זוכים להתרחק מתאוות עולם הזה ולהתדבק בו יתברך, אבל מאמונות כוזביות, שהם חקותיהם, צריכין להתרחק מאד. וזהו: 'אשר יעשה אתם האדם וחי בהם', ולא שימות בהם. כי גם במשפטי וחקות התורה הקדושה יש כמה דרכים וחלוקי דעות שממם נמשכין כל המחלקת שבעולם ועל־כן מזהיר הכתוב: 'אשר יעשה אתם האדם וחי בהם' – ולא שימות בהם (יומא פה), שהוא כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם עב): זכה – נעשה לו סם חיים, לא זכה – נעשה לו סם מות, שמזה נמשך שנמצאים כמה מבני ישראל שנמו מן האמת ואומרים שכל האמת אצלם. ואי אפשר לברר כל זה, אך מי שאינו מטעה את עצמו ומסתכל על התכלית הנצחי באמת לאמתו, הוא יכול להבין האמת מרחוק ולזכות לאמונה שלמה לידע מי הם הצדיקים והכשרים באמת ולמי ראוי לדבק את עצמו. וחי אלקים אמת יתן אמת ליעקב וינחנו בדרך אמת עדי נזכה להתקרב אליו יתברך באמת, אמן בן יהי רצון... (לקוטי הלכות – הלכות רבית ה' – אות מ"ה)

ובחקתיהם לא תלכו

(ויקרא י"ח, ג)

מי שיש לו אמונה שלמה בה' יתברך בשלמות, ויודע שהכל מה' יתברך בהשגחתו לבר, כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים, הוא חי חיים טובים תמיד, כי כל מה דעבד רחמנא לטב עבד בודאי, ובודאי כוננתו יתברך לטובה, וכמבאר מזה בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות (שיחות הר"ן נג, קב) שמי שיש לו אמונה שלמה בה' יתברך, הוא חי חיים טובים תמיד, עין שם.

וכל החסרונות הוא רק מחסרון אמונה. ועל־כן החכמים והמחקרים חייבים אינם חיים כלום, כי הם רחוקים מחי החיים על־ידי חכמתם וחקירתם שעוקרת אותם משרשם, וכרוכים תמיד אחר חכמות שאחר הטבע, ששם מלא חסרונות, כי העולם הזה מלא חסרונות פעם ומכאובות, ואין שום אדם שישלים תאוותו בזה העולם, וסוף כל סוף מה יתרון לו מכל עמלו וכו'.

וגם כל החכמות חסרים, עד שרבים מודים בעצמם שאין יודעים כלל, כי זה אלפים שנים שחוקרים חכמת התכונה, וזה סמוך המציא אחד תכונה חדשה כידוע, וכלם קבלוה באהבה, ובאמת הוא שטות גדול למי שיש לו מח בקדקדו, וכמבאר בדעת החולקים עליו, ובין כך ובין כך דעה אחת

מהם שקר, ולשוא עמלו החכמים או הראשונים או האחרונים כל ימיהם למצא חכמת התכונה, ומאומה לא נשאו בעמלם, כי האחרונים סתרו דעות הראשונים, ומי יודע האידך האמת, ובאמת הוא שלא בדברי זה ולא בדברי זה.

וכן בשאר החכמות, ובפרט בחכמת הדאקטורי שנראה לכאורה שהוא לטובת העולם כדי להציל האדם מחליו, ובאמת עינינו הרואות כמה אלפים ורבבות נפשות שקעו ומתו על ידי הדאקטורים דוקא, באשר רואים בחוש בכל יום, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן ג) שהדאקטורים הורגים נפשות רבות לאין מספר, והם בעצמן מודים שכל כך חקרו בחכמות הדאקטורי עד שעכשו אין יודעין מאומה, ויש מחלקת גדול ביניהם, שלדברי זה דעה האחרת ממתה את האדם, ולדברי שנגדו הוא להפך, כמבאר בדברינו מזה. ואם בן הלואי ולא היינו יודעים מעולם מחכמת הדאקטורי, בודאי היו עכשו בני תבל בכפלים. וכיוצא בזה בשאר החכמות.

ואפלו אם לפעמים נצמח מצד אחד איזה טובה על ידי חכמתם, היא רעה מצד אחר, ואפלו צד הטובה הוא רעה גדולה, כי בעולם הזה אין שום טובה כלל. ומה יתרון לאדם בשממציא נגון יפה בחכמת המוזיקא שינגע עליו כל ימיו, ולבסוף על ידי הנגון הזה נמשך אחר תאות נאוף, שממית את האדם בגשמיות ורוחניות, כנראה בחוש, שהם הולכים בבתי טרטיאות וקרקסאות שלהם שקורין "טייאטור" ו"קומעדיוס" וכיוצא בזה, ושם מערבים זכרים ונקבות בלי שום הבדל, ושומעים שיר עגבים, ועושים מה שעושים כמפרסם כל זה, ואינם יכולים להכחיש זאת, כי הם בעצמם יודעים בעצמם מחשבתם הקדושה והטהורה שיש להם שם, ומה שעושים אחר כך. אוי להם אוי לנפשם. ועל כל פנים הם פורשים עצמם מדרך החיים, מדרך תורתנו הקדושה שאסרה זאת, כמו שכתוב: ובחקתיהם לא תלכו, כמו שפרש רש"י שם. והם מבליים ימים וזמן המבחר על שטותים כאלו, ואחרית שמחה תונה, וכל הצרות והיסורים שיש להם כל ימיהם הם יודעים בעצמם.

כי באמת רק העניים והאביונים קטני השכל שאינם בקיאים בטיב העולם, רק הם סוברים שאנשים כאלו ההולכים בשרירות לבם, בדרכים הללו של המחקרים שהתחילו מחדש בעונותינו הרבים, יש להם כל העולם הזה וחייהם בנחת, אבל באמת מי שיש לו מח בקדקדו ובקי בהם ובדרכיהם, הוא יודע מעצם מרירות חייהם, שהם מלאים כעס ומכאובות יגון ואנחה כל ימיהם, וחורקים שגם בכל עת על החסידים התמימים והכשרים על ששמחים שמחה

אמתית בה' יתברך, ויש להם נחת רוח ושמחה גדולה בשבתות וימים טובים וכיוצא בזה בכל עת שאנו זוכים לזכר הטוב אשר היטיב עמנו ה' יתברך שהבדילנו מן התועים האלה ושם חלקנו בחיים להאמין בה' ובמשה עבדו, בתורה שבכתב ותורה שבעל פה, ובספרי הזר והאר"י ז"ל והבעל-שם טוב ז"ל וכו'.

כי הם כל ימיהם אין להם שום שמחה אמתית שתהיה מניע לחלק מאלף ממעט השמחה שיש לפחות שבישראל בכניסת שבת וכיוצא, רק להפך, כל ימיהם כעס ומכאובות, ותמיד חסר להם רבוי תאוותיהם לאין קץ, כי הם רוצים שיהיה הכל בשלמות אצלם, שיהיה המלבוש תפור כרצונו דיקא בכל הדקדוקים והפרטים הרבים שהוא רוצה, ושיהיה לו כמה מלבושים שונים המכרחים לו לפי דעתו, כי זה המלבוש צריך בבקר כשקם ממפתחו, וזה צריך בעת יציאתו לשוק, וזה בצהריים, (ומלבוש לתוך הקבר אינו חושב כלל וכו'). וכן בענין המנעלים ומשיחתן והכלי עץ שהם הדפוסים שעליהם מושחין אותן, וכיוצא בזה רבוי צרכיהם המכרחים להם ולא לנו, המטרידים את ימיהם. ומי שהוא עשיר חסר לו הצטרבות כאלו הרבה מאד. ובפרט בעניני הדירות שלהם וכלי הבית שלהם, שהכל רוצים שיהיה על-פי חכמה, עד שמחמת זה רבו צרכיהם מאד, עד שמכרחים להפליג עצמן למרחקים, והם כל ימיהם נעים ונודים, יומם לא ינוחו ולילה לא ישקטו, ומחמת שרוצים שיהיה להם בית נאה עם כל הכלים שלהם, מחמת זה לנים על-פי רב בכפרים ובבתי נכרים ומבלים רב ימיהם בבית אחרים, וכשבאים לביתם טרודים בהבליהם, עד שאין יודעין אם הם בביתם אם הם בחוץ בדרך, וסוף כל סוף נעשים בעלי חובות, עד ששכיח אצלם הרבה שממיתים עצמם בימים בקני שרפה או בסכין, שמאבדין עצמן לדעת מחמת רבוי תאוותיהם שרדפו כל ימיהם ולא השיגום.

ובאמת גם אנשי בני ישראל הכשרים צריכים מלחמה גדולה עם יצרם לכלי לרדף אחר מותרות ולהסתפק במועט בכל מה דאפשר, כי כל מה שרוצה להשלים חסרונו יותר מזה העולם, חסר לו עוד הרבה יותר ויותר, כנראה בחוש, כי גם ההכרחיות של האדם המכרחים ביותר רבים גם-כן מאד, וצריכים לבקש הרבה מאד מה' יתברך שלא יטרידוהו ההכרחיות מעבודת ה' יתברך, מפל שבן וכל שבן שאין צריכין לרדף אחר מותרות, ומכל שבן וכל שבן כמה רע ומר עד הנפש דרכי אלו הפורשים מדרכי ישראל, ההולכים בכל מנהגייהם בדרכי העכו"ם דיקא, שעוקרים אותם מן העולם הבא בודאי, כי כל באיה לא ישובו ולא ישיגו

אֲרָחוֹת חַיִּים. וְגַם בְּעוֹלָם הַזֶּה הֵם מְלֵאִים דְּאָגוֹת וְיִגוֹנוֹת רַבּוֹת מְאֹד מְאֹד עֲצֻמוֹ מִסֵּפֶר, וְכָל יְמֵיהֶם כֶּעֶם וּמְכַאוּבוֹת הַרְבֵּה, וְאֵין לָהֶם בְּמֶה לְנַחֵם אֶת עֲצָמָם, מֵאַחַר שְׂרַחֲוִקִים מֵה' יִתְבָּרַךְ וּמְקַדְּשֵׁת תּוֹרָתוֹ וּמְצוּוֹתָיו וְשִׁמְחַת שִׁבְתּוֹ וְיוֹם טוֹב.

כִּי אֲנֹשֵׁי יִשְׂרָאֵל הַפְּשׁוּטִים, אִפְלוֹ אוֹתָן שְׂרֹדְפִין אַחַר מִשָּׂא וּמִתָּן וּלְהוֹטִים אַחַר הַעֵשֶׂר וְלֹא שִׁבְרוּ תַּאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִי, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֵׁשׁ לָהֶם אֲמוּנָה עַל כָּל פָּנִים, וּמִתְנַהֲגִים בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, וְאֵינָם הוֹלְכִים בְּדַרְכֵי מְלֻבוּשֵׁיהֶם וּבְמִנְהַגֵּיהֶם, וְאֵינָם מְחַנְכִים בְּנֵיהֶם בְּלִמּוֹד סִפְרֵיהֶם וּלְשׁוֹנוֹתָם וְכוּ', אֵלּוֹ הָאֲנָשִׁים אַף־עַל־פִּי שָׁנָם הֵם יֹשְׁ לָהֶם הַרְבֵּה דְּאָגוֹת מְרַבּוּי הַצְּטָרְכוֹת שֶׁלָּהֶם מִחֲמַת שֵׁאֵין לָהֶם מִדַּת הַהִסְתַּפְּקוֹת כְּרַאוּי, אַף־עַל־פִּי־כֵן יֹשׁ לָהֶם חַיּוֹת וְשִׁמְחָה קִצַּת בְּשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים וְכוּיֹצֵא בָּזֶה, וּמְקוּיָם לֵה' שְׂיִיטִיב עִמָּהֶם לְהַבְּא, וְחוֹשְׁבִים עַל אַחֲרֵיהֶם קִצַּת, וּמִתְנַחֲמִים בְּמֶה שְׁנוֹתָנִים אֶת בְּנֵיהֶם לְתַלְמוּד תּוֹרָה, וּמְשַׁתְּדָלִים שִׁילְכוּ בְּנֵיהֶם בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ מֵעוֹלָם, מִכָּל שֶׁכֵּן הִירָאִים וְהַכְּשָׁרִים הַמְּסַתְּפָקִים בְּמוֹעֵט כְּדֵי חַיּוּנֵי בְּצַמְצוּם, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּם אֲשֶׁר פָּנּוּ עֲרָפָם לְגַמְרֵי מִתַּאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִי, וּמְקַשְׁרִים עֲצָמָם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם לְחַי חַיִּים, הֵם זֹכִים לְעַקֵּר הַחַיִּים בְּאַמְת, חַיִּים אֲמִתִּיִּים שֵׁאֵין בָּהֶם שׁוֹם חֶסֶד:

וְהַבְּלִי, שֶׁכָּל הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא חֶסֶד וְרַחוּמִים, וְכָל הַכְּרוּךְ אַחֲרָיו יֹשֵׁ לֹא חֶסֶד וְרַחוּמִים תְּמִיד, וְכָל מִי שֶׁכְּרוּךְ אַחֲרָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֵׁשׁ לוֹ עֲשִׂירֹת וְתַאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא חֶסֶד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: אֵין אָדָם מֵת וְחַצִּי תַּאֲוֹתוֹ בִּידּוֹ. יֹשֵׁ לוֹ מְנַה מִבְּקֵשׁ מֵאֲתִים וְכוּ'. כִּי כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת תַּחֲלַת הַצְּמָצוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד כְּנִי"ל, וְעַל־כֵּן הוּא מְלֵא יְגוֹנוֹת כֶּעֶם וּמְכַאוּבוֹת וְדָאָגוֹת וְחֶסֶד וְרַחוּמִים תְּמִיד כְּנִי"ל.

כִּי כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא נִבְרָא כִּי אִם בְּשִׁבְלֵי הַבְּחִירָה, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לְהָאָדָם בְּחִירָה וְנִסְיוֹן. וְה' יִתְבָּרַךְ בְּטוֹבוֹ וּבְרַחֲמָיו הַקְּדִים וְהוֹדִיעַ לָנוּ עַל־יְדֵי צְדִיקָיו הָאֲמִתִּיִּים, וְגַם הִרְאָה לָנוּ בְּחוּשׁ לְמִי שֵׁשׁ לוֹ שֶׁכָּל מַעַט, שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא יְסוּרִים, לְמַעַן גִּדַּע לְבָלֵי לְהַנִּיחַ לְהַטְעוֹת עֲצָמָנוּ חֵם וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבּוּנוּ ז"ל (שְׁחוֹת הַר"ן נ"א) בְּזֶה הַלְּשׁוֹן: אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ מִמֶּנִּי שֶׁלֹּא תִּנְיָחוּ עֲצָמְכֶם לְהַטְעוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מְטַעֵה אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי, כִּי אֵין גַּם אֶחָד שִׁיְהִיָּה סוּפוֹ טוֹב מִזֶּה הָעוֹלָם וְכוּ', וְגַם לְאֲמוֹת הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ זֹאת וְכוּ', עַיִן שָׁם. וּמִי שְׂרוּצָה שִׁיְהִיָּה לוֹ חַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵי אִפְשָׁר לוֹ לְהַשִּׁיג כִּי אִם בְּשִׁמְסַתְּפָק בְּמוֹעֵט בְּתַכְלִית הַמוֹעֵט מִזֶּה הָעוֹלָם כְּדֵי חַיּוּנֵי בְּצַמְצוּם, וְגַם זֶה הַמַּעַט יִהְיֶה כּוֹנֵן לְשֵׁם שָׁמַיִם

עַל־פִּי הַתּוֹרָה כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְעַבֵּד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁבְּשִׁבְלֵי זֶה נִבְרָא. וְכָל מֶה שֶׁמִּרְחַק עֲצָמוֹ מִתַּאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וּמְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לֵה' יִתְבָּרַךְ וּלְהַתּוֹרָה, נִתְמַעֲטִים חֶסֶד וְרַחוּמֵי, כִּי נִכְלָל בְּבְחִינַת שְׁלֵמוֹת יוֹתֵר, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, וְכָל מֶה שֶׁמִּתְרַחַק יוֹתֵר מֵהָעוֹלָם הַזֶּה וּמִתְקָרֵב לֵה' יִתְבָּרַךְ, הוּא נִתְרַחַק בְּיוֹתֵר מִחֶסֶד וְרַחוּמֵי וְנִכְלָל בְּהַשְּׁלֵמוֹת. וְעֵקֶר הוּא הָאֲמוּנָה כְּנִי"ל, כִּי עֵקֶר אֲחִיוֹת הַיָּצֵר הָרַע הוּא מִהַכְּפִירוֹת כְּנִי"ל. (לְקוּשֵׁי הַלְכוֹת - הַלְכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה ג' - ל"ד)

וּבְחִקְתֵּיהֶם לֹא תִלְכוּ

(וַיִּקְרָא י"ח, ג')

וְעַל־כֵּן רַאוּי לָנוּ לְכַבּוֹת וּלְצַעֵק יוֹם וּלְיָלֵה נִכְטוּשׁ רִישָׁא בְּכוֹתְלָא דְּבֵיתָא. בַּת עַמִּי חֲגֵרִי שֶׁק הַתְּפִלְשִׁי בְּעַפְרִים אֲבָל יַחִיד עָשִׂי לָךְ מִסֵּפֶד תְּמַרְוִרִים (וַיְרַמְיָה ו, כו). עַל גְּדָל הַשֶּׁבֶר וְהַצָּרָה הַגְּדוּלָּה הַנִּשְׁמַעַת בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר עֵדִין לֹא הִיְתָה כְּזֹאת, אֲשֶׁר נִתְחַבְּרוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת כְּמֶה פְתוֹת רְשָׁעִים גְּמוּרִים מְפָרְסָמִים, וְעָשׂוּ לְעֲצָמָן חֲבֵרַת חֲנוּךְ נְעָרִים לְלַמֵּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַקְּטַנִּים חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּלְשׁוֹנוֹת הַעֲבוּרִים. וְהֵם מְטַמְּאִים הַבָּל פִּיהֶם הַקְּדוֹשׁ וְעוֹקְרִים אוֹתָם בְּחַיֵּיהֶם מִקְּטַנּוֹתָם מֵה' יִתְבָּרַךְ וּמֵן הַתּוֹרָה, כִּי מְרַגְלִים אוֹתָם בְּדַרְכֵי הַעֲבוּרִים וּבְמִלְבוּשֵׁיהֶם מְנַעֲוִרֵיהֶם וְהֵם צוֹדִים נְפֹשׁוֹת יְקָרוֹת לְפוֹרְחוֹת לְגִיהֶנָם, אוֹי לָנוּ כִּי שִׁדְדָנוּ, אוֹי לָנוּ עַל שֶׁכְּרַנּוּ, אוֹי וְאֲבוּי.

וְאִם אֲמַרְתִּי אֲסַפְּרָה כְּמוֹ אִפְסֵי קִצָּה מֵעֲצָם הַצָּרָה הַזֹּאת וְכָלוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, כִּי אֵין רַעַה גְדוּלָּה מִזֶּה. כְּאֲשֶׁר נִרְאָה בְּחוּשׁ שֶׁכָּל אֵלּוֹ הַנְּעָרִים שֶׁנִּתְגַּדְּלוּ עַל־פִּי הַדְּרָכִים הָרָעִים הָאֵלּוֹ הֵם אִפִּיקוֹרְסִים מְפָרְסָמִים וְהֵם גְּרוּעִים מִמְשַׁמְדִים, וּמְחַלְלִים שִׁבְתּוֹ בְּפִרְהֶסְיָא, וּמִתְלוֹעֲצִים מִכָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וּבְיוֹתֵר מִתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה מִדְּבָרֵי הַתְּלִמוּד וְאֲנִדּוֹת רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַד שֶׁאֲסוּר לְחַזֵּר וּלְהַעֲלוֹת עַל הַכְּתָב וּמִכָּל־שֶׁכֵּן בְּעַל פֶּה דְּבָרֵיהֶם הָרָעִים וְהַמְרִים, אֲשֶׁר הֵן הֵן הָאִפִּיקוֹרְסִים הַגְּמוּרִים שֶׁהַזְּכִירוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. כִּי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל אָמְרוּ שֶׁאִפְלוֹ הַכּוֹפֵר בְּדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל נִקְרָא אִפִּיקוֹרוֹס, מִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁהֵם בּוֹפְרִים בְּרַב דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל וּבְכָל הַתּוֹרָה כְּלָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מְנַחוֹת צַט): "מִהוּ שִׁילְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ חֲכָמָה יוֹנִית, וְהַשִּׁיבוֹ: יִלְמְדָנוּ בְּשַׁעֲהָ שֵׁאֵינוּ לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה". וּכְמִבְּאָר בְּאֵל־שִׁיךְ וּבְשִׁלְ"ה וּבְשִׁאָר סְפָרִים גְּדָל הָאֲסוּר לְלַמֵּד חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּלְשׁוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, מְלַבֵּד מִה שֶׁמְבַטְלִין הַבָּל פֶּה הַקְּדוֹשׁ שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן שִׁיעֶסְקוּ בְּדָבָרִים חִיצוֹנִיִּים שֶׁאֲסוּר לְעַסֵּק בָּהֶם. וְאֵי אִפְשָׁר

להתנבא ולטען עמהם על דרכיהם, כי מהפכים דברי אלקים חיים ומוצאין להם סברות הפוכות של שטות והבל, שצריכין, חס ושלום, להרגיל את התינוק בדרכים נבוכים הרעים הללו, בדרכים רעים אשר לא נשמעו מעולם.

וכל דרכם והנהגותם הוא רק להמשיך את התינוק בדרכי העבוי"ם מנעוריו אשר התורה הקדושה הזהירנו להתרחק מהם ומדרכיהם, כמו שכתוב (תהלים קו, לה): "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם". וכמו שכתוב (ויקרא יח, ג): "ובחקתיהם לא תלכו". וכמבאר בשלחן ערוך יורה דעה סימן קעת, שצריך להיות מבדל מהם במלבושיו ובמעשיו וכו'. ואין צורך להאריך ולבאר עצם הצרה הגדולה הזאת אשר כמוהו לא נהיתה, אשר על זה התנבאו כל נביאינו שיהיה בסוף הימים צרה אשר כמוהו לא נהיתה, כמו שכתוב (דניאל יד, א): "והיתה עת צרה ליעקב אשר כמוהו לא נהיתה וכמוהו לא תוסיף וכו'".

אשרי מי שזוכה בימים האלה להתרחק את עצמו ואת בניו מהם. ואם אין בידינו למנעם בעוונותינו הרבים, על-כּל-פנים החיוב על כל אחד מאנשי ישראל הַבְּשֵׁרִים להזהיר את בניו ואת בני בניו לדורות שיתרחקו בכל מיני התרחקות מדרכים אלו. ושלא לתן את בניו לחדר שלומדים בו אחד מהבנים אלו ההולכים בדרכים אלו הרעים הנ"ל, אף-על-פי שאצל זה המלמד אין עוסקים בלמוד הרע הזה רק לומדים אצלו תורה הקדושה גמרא ופוסקים, רק שקצת תלמידים לומדים במקום אחר אלו הענינים, אף-על-פי-כן אסור להתחבר עמהם כלל שלא ימשיכו את בניו חס ושלום לדרכם הרעה ולסברותיהם המרות שלא יכניסו בו חס ושלום איזה תאוה ללמד ספריהם הרעים, רחמנא לצלן. וה' יתברך ירחם על כלליות ישראל וימהר גאלתנו ויביא לנו את משיח צדקנו במהרה בימינו, אז יתגלה האמת, כמו שכתוב (תהלים פה, יב): "אמת מארץ תצמח וכו'". (לקוטי הלכות – הלכות פסח ז', אות ו')

וחי בהם

(ויקרא י"ח, ה')

האדם יש לו בחירה, ועל-כן יש לו בכוונו לבטל בחינת סטרא דמותא מעצמו על-ידי שיקדש גופו, וכניע הגוף והחמר שהם בחינת מיתה לגבי הנפש, שהוא בחינת חיים וכו' (כמובא בלקוטי מוהר"ן א' – סימן ל"ו). ועל-כן התורה והמצוות קרויים "חיים", כמו שכתוב (ויקרא יח): וחי בהם. כי הוא חייך וכו' (דברים ל). ועל-כן צדיקים אפלו במיתתן קרויים חיים (ברכות יח), כי בשלו מעצמן סטרא דמותא.

אבל בהמה אין לה בחירה. ועקר תקונתה לבטל ממנה סטרא דמותא שתהיה ראויה לאכילת ישראל, הוא על-ידי האדם הבעל בחירה דיקא.

ועל-כן בהמה שמתה מאליה אסורה, כי שלטה עליה סטרא דמותא, שאז מתגבר רוח הבהמיות. כי אי אפשר לישראל לאכל מהבהמה כי אם על-ידי השחיטה, שעל-ידי זה מכניעין רוח הבהמיות בחינת מיתה, בחינת גוף, ומעלין הנפש מחי למדבר, מבהמה לאדם וכו', כי להכניע ולבטל סטרא דמותא מהבהמה זה אי אפשר כי אם על-ידי האדם הבעל בחירה דיקא. (לקוטי הלכות – הלכות שחיטה ה' – אות י"ב)

וחי בהם

(ויקרא י"ח, ה')

ועל-כן על כל העברות שבתורה יעבר ואל יהרג, כי כל המצוות והעברות שבתורה הם בשביל ציור האור העליון לטובה ולברכה ולא להפך חס ושלום, כי עקר שרש כל התורה היא האמונה הקדושה, שעל-ידי זה יודעין ממנו יתברך, כמו שכתוב (הושע ב): "וארשתיד לי באמונה וידעת את ה'", וכמו שכתוב: "כל מצותיך אמונה" (תהלים קיט), כי עקר הבריאה היתה רק בגין דישתמודעין ליה אבל זה ידוע שה' יתברך מרום ומנשא ונעלה מאד מאד מתפיסת דעתנו, בפרט שאנו מלבשים בחמר, בגוף עכור כזה שיש בו אחיזה מחטא אדם הראשון וממה שלא נולד בקדשה, מפל שכן מה שקלקל בעצמו, אך אף-על-פי-כן ה' יתברך מרחם עלינו למענו ומאיר לכל אחד בדעתו בכת הצדיקי אמת שיאיר בו אמתת האמונה הקדושה, שיאחו את עצמו בה' יתברך ובתורתו הקדושה אשר הוא חיינו לנצח, אבל האור היורד מלמעלה הוא גבה מאד והוא אור פשוט וצריך כל אחד לצירו כפי תפיסת המחין שלו, אבל לאו כל אדם זוכה לזה – לציר האור לטובה, כי רבם אין כלי המחין שלהם מתקנים כראוי, על-כן חמל עלינו ה' יתברך ונתן לנו את התורה הקדושה; רמ"ח מצוות עשה ושם"ה לא תעשה. ומצוות דרבנן, שכלם הם בחינת ציורים קדושים לציר האור לברכה. והזהיר אותנו להשמר מפל העברות שהם כלם קלקולים ופגמים, שעל-ידם מצירים האור להפך חס ושלום, וזהו כלל כל התורה והמצוות, וכל כוננת המצוות וסודותיהם על-פי קבלה כלולים בזה, כי יש כמה וכמה בחינות בענין ציור האור שלמעלה לטובה, או להפך חס ושלום, שזהו כלל כל המדות וכל הספירות וכל השמות הקדושים שבהם תלויים כוננת כל המצוות, שכלם כפי מה שצריכים לציר האור לטובה כפי המצוה. וכן להפך בעברות, חס

ושלום. ובזה תלוי עקר החיות של האדם ושל כל העולמות, כי הם חיינו. כי עקר החיות על ידי האור העליון הבא מלמעלה בשזוכים לצירו לברכה. ואז מיחד ומקשר האור בהכלים, שעל ידי זה עקר החיות פידוע, וכן להפך חס ושלום, ועל-כן כפי שקול הדעת בהשקפה ראשונה היה מן הראוי להרג על כל מצוה שבתורה, כי איך אפשר לעבר חס ושלום על שום מצוה, כי הלא תכף נתקלקל ציור האור כפי פגם המצוה ומיחכן יקבל חיות? אבל רחמי ה' יתברך גדולים מאד, והזהיר אותנו מזה, ונזר ואמר שאין לך מצוה שעומדת בפני פקוח נפש, חוץ וכו'. כי וחי בהם, ולא שימות בהם (ויקרא יח, יומא פה). כי חיות איש הישראלי יקר מאד מאד אצל ה' יתברך, כי האדם כל ימי חייו הוא עוסק בזה לקבל האור שלמעלה ולצירו למצוה, שמשם עקר חיותו, כי האדם לא נברא כי אם לעשות רצונו יתברך על-פי התורה כל ימי חייו, שעל ידי זה מציר האור לברכה כפי שרש נפשו, שבוה תלוי תקון כל העולמות הנאחזים ותלוים בו. ועל-כן על כל העברות שבתורה יעבר ואל יהרג. כי אף-על-פי שעל ידי העברות נתקלקל הציור, שצריך לציר האור למצוה וכנ"ל, אף-על-פי-כן אסור לו להיות נהרג בשביל זה, כי חיותו של הישראלי יקר יותר, כי כשיחיה יציר האור למצוה אחר-כך על ידי שארי המצוות שיעשה כל ימי חייו. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קנא): מוטב שיחלל שבת אחת משיחלל שבתות הרבה, כי כלל חיות האדם הם בחינת שבעים שנה, כמו שכתוב (תהלים צ): "ימי שנותינו בהם שבעים שנה". ואלו השבעים שנה שחי האדם חיותם נמשך מבחינת שבעים פנים לתורה הנ"ל, שעל-ידם עקר ציור האור למצוה ועל-כן מתיב האדם לשמר את נפשו וחיותו, כמו שכתוב (דברים ד): "ונשמרתם מאד בעולם כדי לציר האור למצוה, כדי שישלם בחינת השבעים פנים לתורה כפי חלקו ושרשו שם. ועל-כן כדאי לעבר ואל יהרג על המצוה, כי בימי חייו יתקן יותר ציור האור למצוה וכנ"ל, אבל עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים יהרג ואל יעבר, כי על-ידם נתקלקל ציור האור כל-כך עד שמהפך האמת לגמרי מהפך אל הפך, שעל-ידי זה אי אפשר לו עוד לציר האור למצוה, מאחר שכבר הפך האמת לגמרי. על-כן על אלו שלש עברות יהרג ואל יעבר, כי עבודה זרה שהיא כפירות בה' יתברך היא בודאי עוקרת את האדם לגמרי, כי מאחר שמהפך המשכת האור לגמרי עד שממיר כבודו חס ושלום וכופר בו יתברך ונמשך אחר הכל העבודה זרה והכפירות, כמו שכתוב: (ירמיה ב): "ועמי המיר כבודי בלוא יועיל",

איך אפשר לו לחיות עוד ולציר האור למצוה מאחר שכבר הפך והמיר האמת מהפך אל הפך לגמרי? ועל-כן באמת המורה בעבודה זרה ככופר בכל התורה בלה. ועל-כן יהרג ואל יעבר, כי אי אפשר לו עוד לציר האור למצוה. ועל-כן גם על גלוי עריות יהרג ואל יעבר, כי עקר פגם כלי המחין הוא על-ידי פגם נאוף. ועל-כן בודאי יהרג ואל יעבר על זה, כי על-ידי גלוי עריות חס ושלום יהיו נפגמים כלי המחין שלו כל-כך עד שאי אפשר לו עוד לציר האור לברכה כל ימי חייו, כי על זה נאמר (משלי ב, טו): "כל באיה לא ישובון ולא ישינו ארחות חיים". ועל-כן בודאי הוא מברך למות ולהרג ואל יעבר על זה, כי על-ידי זה נפגמים הכלים לגמרי עד שאי אפשר לו לציר האור למצוה. ועל-כן למה לו חיים באלה? כי אדרבא, יקלקל חס ושלום בחייו יותר, מאחר שנתקלקלו כלי המחין שלו כל-כך, כי עקר פגם הכלים על-ידי גלוי עריות:

וכן על שפיכות דמים יהרג ואל יעבר, כי צריכין כל אחד ואחד מישראל בשביל ציור האור למצוה, כי כל ישראל כלולין בשבעים נפשות בית יעקב, שהם בחינת שבעים פנים לתורה, שעל-ידם נצמיר האור למצוה. ועל-כן בודאי על שפיכות דמים יהרג ואל יעבר, כי אין דוחין נפש מפני נפש, כי גם נפש חברו צריכין בשביל ציור האור למצוה, כי אפלו הקטן והפחות שבישראל אף-על-פי שאין לו שום השגה וידיעה בענין זה כלל, אף-על-פי-כן מאחר שהוא בכלל ישראל ואינו אפיקורוס וכופר הוא מתקן הרבה על-ידי מעשיו ומצוותיו, כי אפלו ריקנים שבישראל מלאים מצוות פרמון ומתקנים הרבה ומצירים האור למצוה. (לקוטי הלכות – הלכות יין נסך ד' – אות י"ד)

שבת שלום
וחג פסח בשר ושמח

**"אין צדקה נחשבת
כמו צדקת הדפוס"**
[רבי נתן]

בכל סניפי הדואר,
חשבון מס' 7-2255-89